

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasiló
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODUKU.

Letnik II.

V Ljubljani 15. februarija 1901.

Št. 4.

Namen in predmet pedagogike.

(Govoril pri duhovnih vajah za učitelje 1. 1900 O. Salezij Vodošek *).

Med vede, ki si v naših časih pridobivajo vedno več vpliva in ugleda, moramo prištevati zlasti pedagogiko. Pedagogika je zelo imenitna in važna veda, ker nas uči otroke voditi in vzgajati.

Vsaka služba zahteva nekaj znanja. Tudi vodnik na Triglav mora imeti nekaj v glavi, če ne drugega — vsaj zdrave možgane; poleg tega mora poznati vsaj cilj potovanja, vedeti mora za nevarne prepade, poznati pa tudi ljudi, katere vodi. Zakaj nekaj družega je navadni izprehod, nekaj družega izlet na Triglav; nekaj družega: voditi nevajene ljudi, ki gredó prvič na goro, nekaj družega voditi že iskušene turiste. Vodnik mora na vse to paziti.

Veliko bolj težavno in odgovorno delo je voditi otroke k njihovemu namenu; zakaj tu se ne gre le za časno življenje, temuč tudi za njih večni blagor. Zato je treba vsakemu učitelju dvojnega znanja, če hoče prav izvrševati svoj poklic: 1. mora poznati namen gojenčev in 2. tudi gojenca samega. Eno vprašanje mora učitelj vedno imeti pred očmi: Kam peljem svojega gojenca? Kaj mu je zadnji smoter?

Bog je vse vstvaril zavoljo sebe, v svojo čast. Bog, ki je prvi vzrok, začetnik vseh stvari, je tudi njih zadnji namen. — Na svetu sem, da Bogu služim in si s tem zaslužim večno, nebeško blaženost. Zemlja z vsem, kar

* Ta govor se priobčuje na izrecno željo p. n. gg. učiteljev, ki so se meseca avgusta pret. l. v Ljubljani vdeleževali duhovnih vaj.

je na nji, mi je le sredstvo v dosego namena. Najvišjemu, zadnjemu namenu pa morajo biti podrejeni vsi drugi, tudi namen vzgoje v ožjem smislu.

„Oho! Torej je treba otroka vzgojiti le za pobožnost, in ne za praktično življenje“, tako bi mi utegnil kdo očitati. Nikakor ne. Krščanstvo še zaradi tega, ker je od Boga razodeto in nadnaravno, ni nepraktično. Isto razodetje, ki nam veleva „iskati najprej kraljestva božjega in njegove pravice“, pravi tudi: „Kedor ne dela, naj tudi ne jé.“ Vsi stanovi so od Boga postavljeni in so v dosego zadnjega namena potrebni ali vsaj koristni.

Otroku podati za življenje potrebnih znanosti in spretnosti, je res namen šole, a ne najvišji, ne zadnji namen. Zadnji namen je Bog, kateremu mora biti vse pokorno.

Krščanski učitelj ima torej vselej pred očmi dvojni namen: on vzgaja za življenje in za večnost — za nebesa. On nadzoruje in vodi sicer člane človeške — svetne družbe, toda ti nimajo obstanka tu na svetu, marveč so namenjeni za nebesa. Tu imate, gospodje, temelj verske šole. Kaj pa je vera, religija? Nič drugega nego razmerje med Bogom in človekom. Kdor se pri vzgoji vedno ozira na to razmerje, vzgaja versko. Vsak dober vzgojitelj mora torej biti religiozen, verskega mišljenja.

Tu bi vtgnil kedo vprašati ali si misliti: Je li abeceda katoliška? — Je li geometrija verska? Na to odgovarjam: Čemu pa država zahteva od vsakega učitelja — in čeprav bi poučeval samo pisanje in risanje —, da je patrijotičen? Sta li njegova krožnica in njegov trikot — patrijotična?

Poglejmo sedaj, kakšne namene imajo moderni vzgojitelji. Ker nimajo pravega znanja in pojma o človekovem namenu sploh, zato tudi ne morejo imeti pravega pojma o nalogi vzgoje. Tu je nek filozof, ki pravi, da je treba iz otroka narediti prav rabnega, spretnega človeka, zato da najde v človeški družbi sam svojo srečo in pomaga do nje tudi drugim. Mož nima slabega namena. Drugi pravijo: izobrazuj človeka za razumnost. V to svrho ga poučuj v vednostih, katere izvajamo iz razuma! — Nadnaravno razodetje taki pedagogi, ki se ozirajo le na razumnost, tajé.

Pestalozzi s svojimi pristaši pravi: izobrazuj otroka za človečnost! — V nekem listu sem čital, da imajo nekje — če se ne motim na Češkem — na šolskem poslopu napis: „Primum humanitas, deinde scientia.“ „Najpreje človečnost, potem znanstvo.“

Bolj jasno je načelo filozofa Rousseau-ja, ki pravi: „Naredi iz kristijana — človeka.“

V duhu tega modroslovca je nagovoril liberalen učitelj svoje tovariše na nekem shodu rekoč: „Radostnim srcem vas pozdravljam, vas duhovne Prometeje! Vi vstvarjate človeka vdručič; kedor pa zna človeka vstvarjati, je bog.“ — Torej tak liberalen človekotvoritelj — bog, kristijan pa še — „nečlovek“. Čudni nazori, ki se morejo roditi samo v bolni glavi!

Drugemu modernemu vzgojitelju je cilj vzgoje: zdravo telo, globoko misleč duh, močna, značajna volja, vesela — za dobro vzprejemljiva duša in zmerna, „pametna“ pobožnost. Torej nazadnje vendar malo bogaboječnosti. Pa kakšne? Zmerne, „pametne“. Malo pobožnosti bi vsejedno bilo dobro!!

Ali imej — po načelu tega vzgojitelja — učitelj pred očmi zadnji namen? Ne. „Kaj je človekov zadnji namen, ne vemo“, pravi ta prosvetljenec, „in ta namen pri pedagogiki tudi ni merodajen.“

Čujte, gospodje! Zadnji namen voditelju mladine ni merodajen! Namen potovanja voditelju turistov ni merodajen! Vsejedno, ali pridemo na Grintovec ali pa v propad, iz kojega ni rešitve. — Torej brez namena in načrta naj odgojitelj vodi svoje gojence! — Kdo ne uvidi tu ničnosti takih načel in zistemov?

Poglavitna, prva naloga vsakega vzgojitelja je ta, da vzgoji svoje gojence tako, da dosežejo svoj končni namen, in se večno osrečijo.

Kdaj pa naj odgojitelj začne govoriti gojencu o njegovem namenu, o veri in sicer o pravi veri, kakoršno zahteva Bog? Kakor hitro mogoče. Takoj, ko ga dobi v svojo skrb. Tako učimo mi. Drugi mislijo drugače. Rousseau n. pr. uči, da se gojencu pred 15. ali 18. letom ne sme govoriti o veri. — Znani Niedergesäss svari matere, naj se z nabožno vzgojo nikar ne prenaglijo. Zlasti ne smejo — pravi — nikdar otrok siliti k javnemu bogoslužju, ker ga še ne umejo. Otroci se vsled tega v cerkvi dolgočasijo, in navadna posledica takega dolgočasenja je verska mlačnost. Otroka torej nikoli siliti, da bi javno molil, zlasti ne, da bi molil v gotovih oblikah. „Kedar moliš, pojdi v svojo izbico in moli kakor ti narekuje srce.“ (Nehoté se pri teh besedah spominjam nemega znamenja sv. križa, ki naj se dela v izbici našega srca.) Kako tega pedagoga skrbi, da bi se otrok prekmalu ne naveličal verskih vaj! Največji pedagog Jezus Kristus pa, ki je rekel: „Kedar molite, pojdite v izbo“, je tudi govoril: „Pustite otročiče in nikar jim ne branite k meni priti.“ Otroci, katere so bile matere prinesle k Zveličarju, da bi jih blagoslovil, gotovo niso bili stari 15 ali 18 let!

Ali se otroka res ne sme siliti k temu, da se prav udeležuje bogoslužja? Zakaj ga pa lahko silim, da se uči pisati, risati? Kaj je večje važnosti, pisanje in risanje ali izpolnovanje božjih zapovedi? Do fizike, naravoslovja marsikdo ni imel veselja, a moral se je učiti, in ta sila ni bila brezvspešna. Ko bi taka sila v šoli res bila tako grozno škodljiva, bi pač prav vzgoja bila zamorila mnogo veleumov. Ali ne?!

Torej k vsemu drugemu smemo siliti malega paglavca, le k molitvi, k sv. maši, k bogoslužju ne, da se kje prekmalu ne naveliča!

„Pa otrok še ne razume bogoslužja.“ — Naj se mu to razloži, pojasni! Vsaj to naj se mu pové, da dopade Bogu, da ima ljubi Bog veselje nad njim, ako rad moli in se v cerkvi lepo vede. Otroku bogoslužje ni tako zoperno, kakor bi mislili. Nasprotno, veselé ga migljajoče lučice, raduje se nad lepo mašniško opravo, nad lepim cerkvenim petjem i. t. d. ter se manj dolgočasi kakor novodobni častilec humanitete, ki še katekizmove abecede ne zna.

Vzgojitelj mora poznati tudi svojega gojenca. Vsak umetnik mora poznati tvarino, iz katere hoče izdelati umotvor. Drugače treba obdelavati les, drugače kamen. Umetnost in naloga vzgojiteljeva je vzvišena nad vsemi drugimi, torej mora zlasti on dobro poznati naravo svojega gojenca. Tu pa vprašam: Kedo pozna bolje naravo otrokovo, krščanski učitelj ali materijalist? — Materijalistu človek ni drugega nego večje ali manjše število atomov,

mladega telesa mu ne poživlja neumrjoča duša, otrok mu je le tvarina, materija. Kaj naj počne vzgojitelj s tem kupom atomov? Z vnanjim vplivom, zlasti s telovadbo naj doseže, da bodo vsi molekuli na pravem mestu, med seboj lepo urejeni in tako kot posamezni deli v stroju nekaj časa dobro izvrševali svoj posel.

Krščanski učitelj vidi v otroku nekaj drugega — podobo božjo, iz katere odsevajo božje lastnosti. „Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti“, je govoril Bog, predno je ustvaril človeka.

Spoštljivo torej stopi krščanski učitelj pred to podobo božjo, da izpolni na njej, kar je po grehu popačenega, da odpravi vse nedostatke.

Materijalisti in drugi se zaničljivo smejejo, ko slišijo govoriti o podobi božji, češ: ta ideja sploh ni znanstvena, ker Bog ne more biti predmet znanstva, temuč le predmet vere. Torej vzvišena ideja — o božji podobi v človeku — jim ni znanstvena. Znanstveno jim je le, če govorim pri človeku o vsoti atomov, o sestavu tvarin in moči, dasi atomov ravno tako niso videli kakor Boga ne. — Tudi jim je znanstveno, če govorim o človeku kot o „potencirani živali“! Pač bi rad vedel, kaj je za človeka častnejše, vrednejše človeške časti, ali božje razodetje, ki me uči, da je človek vstvarjen po božji podobi, ali darvinizem učeč, da se je človek kar sam iz sebe razvil iz nevstvarjene tvarine do sedanje popolnosti! Kdo je pa videl kdaj ono tvarino ali prvotno stanico ali celico, iz katere so se razvijala živa bitja? Kedo ima višji pojem o človeški naravi: krščanstvo prisojajoče tudi otroku um, voljo in prostost, ali Herbart odrekajoč mu ta svojstva do gotovih let?! Kateri nauk je bolj znanstven, bolj vzvišen in človeka vrednejši, to — prepuščam razsodbi častitih poslušateljev.

Za vzgojo jako važna je dalje — na kratko že omenjena — resnica, da je greh podobo božjo v človeku zelo popačil. V človeku so sicer še ostale dobre kalí, nagnjenje k dobremu, a poleg teh bujno raste tudi plevel: samoljubje, jeza, hrepenenje po vživanju in druge slabosti in strasti. Vsak vzgojitelj ima torej preimeno in tudi hvaležno nalogo izbrisati, kar je na gojencu popačenega, pokvarjenega, učeč ga vednega vsestranskega zatajevanja. Mladi kristijan naj se iz mladega uči zatajevanja.

Nehoté se tu spominjam, kako v tej zadevi mnogi stariši slabo izpolnujejo svojo dolžnost. Namesto da bi otroka vadili v zatajevanju, mu strast le vzbujajo, gojijo. Poglejmo. Otrok se zadene ob mizo in se udari. Kaj stori nevredna mati? Otroku dá v roke šibo in mu veli, naj udari ob mizo, naj se nad njo maščuje. In še narekuje mu, kako naj govori. S tem se v otroku goji maščevalnost in druge strasti. To ni prava vzgoja! Otrok naj se v mladosti uči krotiti svojo voljo. Učitelj naj torej pri vsaki priliki — in takih prilik ima dovolj — opozarja malega kristijana, da ne sme nikoli gledati na to, kaj njemu ugaja, marveč na to, da izvršuje voljo božjo, da dela, kar dopade Bogu.

Skoraj v vsakem „Vzgojeslovju“ najdemo na prvem mestu načelo: „Izobrazuj, vzgajaj naravno!“ Pa kako morem izvrševati to načelo, če človeške narave prav ne poznam? Eden je morda popolnoma pokvarjen, drug do cela dober, pozna le dobre nagone.

Rousseau se drži načela: „Slušaj naravo v vseh rečeh, pojdi za njenimi nagoni, tudi zmerna čutnost (pohotnost) ti ni zabranjena.“ Ko bi torej Rousseau bil odločilen, bi bil egoističen boj vseh zoper vse naraven, vse ostudnosti, vsi zločini, kar jih pozna zgodovina, bi bili naravni, ker ne nasprotujejo nagonom čutnega, nižjega človeka.

Torej vprašanja: v čem je prav za prav človekova narava, iz česa je človek: ali iz duše in telesa? Ali res pozna le čutne nagone? Ali ima morda tudi um in prosto voljo? Ali delujeta duh in meso v soglasju, ali pa si drug drugemu nasprotujeta? Na ta temeljna vprašanja vzgoje zna prav odgovoriti in po tem odgovoru si napraviti primerno metodo edino le krščanski učitelj. Le on vé, da je človek iz telesa in neumrljive duše, ki je po svoji naravi podoba božja, da duša in telo vedno drug drugemu nasprotujeta, da pa mora nižji človek — meso — višjemu: duši biti poslušen, on vé, da je v to svrhu treba vaditi se v zatajevanju in to že v nežni mladosti. Pa, smemo li pri človeku govoriti le o naravi? Ni li v človeku nekaj nadnaravnega? Pri svetem krstu prejeli smo posvečujočo milost božjo, postali smo otroci božji, tempelj sv. Duha. Tudi tega vzgojitelj ne sme prezreti.

Drugače se torej bliža krščanski učitelj malemu kristijanu, drugače moderni, neverni vzgojitelj — sestavu tvarin in moči. Tempelju svetega Duha, otroku božjemu in dediču nebes se krščanski učitelj bliža spoštljivo in ponosen na svoj poklic dela vedno na to, da po grehu popačeno podobo božjo v otroku čedalje bolj izpopolnjuje, tempelj sv. Duha vedno lepša s cvetkami krščanskih čednosti.

Namen prave vzgoje je torej ta: vzgoja stōri otroka sposobnega, da zmagovalno gospoduje črez svoje slabo poželenje in se tako ohrani in utrdi v milosti božji, da postane dober, vrl ud človeške družbe, pa da svobodno in samostojno izpolnjuje dolžnosti do Boga, do samega sebe in do bližnjega in tem potom doseže svoj večni namen, zveličanje v Bogu.

Oglejmo si dobro svojega gojenca! Zdi se mi, da nam kliče: hudoben sem po svoji naravi, vendar pa sem dolžan biti kreposten; izgnan sem iz raja, pa vendar še dedič nebeški; pokvarjena podoba božja sem, pa sposoben se izpopolniti, — oskrunjen tempelj božji, ki naj se zopet posveti in okrasi, vstvarjen sem za nebesa, pa zgrešil sem pravo pot, z otroško priprostostjo se oziram po voditelju, ki bi me privedel v nebeško domovje. Kedo mi bo voditelj, kdo angelj varih? — Odgovarjam mu: voditelj ti more biti le tisti, ki sam pozna zadnji namen, pot in tudi tebe, mali popotnik, — namreč krščanski učitelj.

Častiti gospodje, ne bodite le učitelji, temuč tudi vzgojitelji na krščanski podlagi. Vi imate velik vpliv na otroke, velikansko moč domladih src.

Prav živo se še spominjam besedij, katere sem slišal nekoč iz ust svetnega profesorja na gimnaziji. Nek dijak se je bil v nečem pregrešil. Kaj je bilo, sem že pozabil. Samo to vem, da ga je profesor, ki se sicer ni odlikoval s posebno pobožnostjo, ostro pokaral, rekoč: „Dobro si zapomnite: vsak greh bo kaznovan prej ali slej.“ — Še danes mi te besede donijo po ušesih.

Dasiravno niso veljale direktno meni, so vendar napravile name večji utis, kakor vsi nauki katehetovi.

Pač res, če učitelj govori otroku, da je vstvarjen za nebesa, da se mora varovati greha, da mora biti sramežljiv, da mora vbogati i. t. d., ker Bog tako hoče; če on govori otroku, da Bog vsak greh kaznuje, je to vse drugače, kakor če sliši to iz ust katehetovih. In ako mu to oba zopet in zopet — pri vsaki priliki ponavljata, zabičujeta, ne more biti brez vspeha.

Častiti gospodje, obračajte na to vzgojo vso svojo pozornost.

Da, velika je naloga učitelja oziroma vzgojitelja, visoka tudi njegova čast, pa še večje bo njegovo večno plačilo, ako svojo nalogo prav vestno izvršuje!

Pogoji uspešnemu pouku.

Pri vsakem delu, in zlasti pri pouku težimo za nekim smotrom, katerega želimo doseči. Zadovoljni smo, ako smo ga dosegli, ker je bil naš trud, ker je bilo naše poučevanje uspešno. Kateri učitelj pa ne želi doseči najboljših uspehov? Ako bi jih ne želel iz vzroka, da bi si njegovi učenci pridobili v šoli bogat zaklad za življenje, želi jih vsaj iz sebičnega namena, da si pridobi ugled in ime dobrega učitelja. Saj se največ po uspehih sodi učiteljeva zmožnost in njegova marljivost. Učitelj mora toraj vse svoje moči napeti v to, da doseže pri pouku povoljnih uspehov, in zato je treba, da tudi vé, od česa so dobri uspehi odvisni. O tem nekaj skromnih mislij.

Ni dovolj, da učitelj in učenci hodijo redno vsak šolski dan po nekaj ur v šolsko sobo sedet, temveč od obeh se zahteva, da pri pouku vsak po svoje krepko in vstrajno delujeta. Kjer ta ali oni ne sodeluje, tam je delo enostransko, polovičarsko; in končni rezultat tacega nesložnega in nejednakomernega delovanja so nepovoljni, nezadostni uspehi.

Da so uspehi pouka povoljni, zahteva se od učitelja, kakor tudi od učenca več pogojev. Vestna priprava, dobro podavanje in natančna kontrola zahteva se od učitelja; na drugi strani pa moramo paziti, da učenec vse, kar se mu je učiti, dobro razume, da si isto neizbrisno vtisne v spomin in da se privadi naučeno tudi modro uporabljati.

Oglejmo si te pogoje nekoliko natančneje.

Neprecenljive važnosti je vestna, vsakdanja priprava na pouk. Učitelj, ki se je dobro pripravil, stopi z veseljem v šolo. Vse, kar hoče učencem podajati, mu je popolnoma jasno. V duhu mu je z različnimi črtami narisano natančen red, po katerem se ima vrstiti misel za mislijo, natančno vé, kaj mu je treba bolj povdarjati in kaj je manjše važnosti; poljubno lahko snov skrčuje in razširja, kakor mu ravno kažejo odgovori učencev. V vsem njegovem vedenju se opazuje neka veselost, zadovoljnost, živahnost in ljubezen do pouka. In učenci! Kako pazljivo sledé učiteljevemu pripovedovanju, razpravljanju in izvajanju. Dobro pripravljen pouk je najboljšje sredstvo za vzdrževanje dobre discipline v šoli.

Ravno nasprotno pa se kaže v šoli, kjer se učitelj ne pripravlja na pouk ali se pripravlja nezadostno, površno. Nezadovoljen sam s seboj in z učenci stopi v šolo, kjer bo moral prebiti dve, tri ure, o katerih že naprej sluti, da bodo dolgočasne, da bodo učenci nepazljivi in nemirni, da ne bodo poslušali njegovih besedi, da mu ne bo mogoče niti z opominjevanjem, niti s pretenjem, ali s kaznijo vzdržati dobre discipline. Trudi se, da bi v naglici zbral svoje misli, da bi si v naglici uredil in razvrstil snov, katero mu je obdelati, a s tem potrafi le nekaj dragocenega časa, ter daje otrokom priliko, da se začno razgovarjati, sploh, da postanejo nemirni. Ko je pa zbral nekoliko svoje misli, začne s poukom; a te misli se mu nič kaj po volji ne razvijajo in ne vrsté; večkrat se zagovori, zaide v stran, premleva nepotrebne in malovažne malenkosti, a na glavno pozablja.

Ker je priprava tolike važnosti, kako pa naj se vrši?

Prvo, kar naj učitelj premisli, ko se pripravlja na pouk kakega predmeta, oziroma lekcije, bodi smoter, ki ga hoče doseči v tej uri. Ta mu mora biti vedno pred očmi in sicer prav tako pri pripravljanju, kakor tudi pri pouku samem.

Šele potem, ko si je natanko določil smoter, naj preide na predmet sam, t. j. učitelj naj razmišlja, kaj hoče podati svojim učencem. Predmet mora biti pred vsem primeren zmožnosti večini njegovih učencev, pa tudi razmeram kraja, časa i. t. d., ne sme biti ne preobširen, ne premalenkosten, sploh, učitelj naj se omeji le na najvažnejše in najpotrebnejše.

Nato naj določi, kako bo to novo podavanje naslonil na prejšnjo, že znano podlago in kako si bode pripravil pot že za prihodnjo uro.

Natančno naj si učitelj določi red, po katerem se bodo vrstili razni deli snovi; določi naj si uvod, nadaljevanje in konec. Prav tako naj si sestavi konečno jedro vsega, kar je podaval.

Pripravi naj si že naprej glavna vprašanja, katera bode rabil pri ponavljanju, pri uporabi naučenega, kakor tudi naloge, katere hoče otrokom dati, bodi-si za domačo vajo ali pa za vajo v šoli.

Končno naj si še pripravi učne pripomočke, ki jih misli uporabljati, da bode pouk nazoren.

Dobra priprava je podlaga dobremu podavanju. Tudi od tega, kako učitelj poučuje, so odvisni povoljni uspehi. Ni vsejedno, katerega učnega načina se poslužujemo. Temu predmetu je primernejši ta, drugemu zopet drugi način. Ako hoče učitelj, da bodo otroci umeli njegove besede, da ga bodo z zanimanjem in veseljem poslušali, poučevati mora njihovemu razumu primerno, t. j. ponižati se mora popolnoma na stališče otrok. Ves njegov trud bi bil brezuspešen, ako bi še s tako lepimi besedami in izbranimi izrazi razlagal, ako ga pa otroci ne razumejo, ako ne morejo slediti njegovim mislim, ker so njihovemu razumu neprimerne.

Vse podavanje mora biti zanimivo. Ne sme biti le enolično pripovedovanje, dolgočasno razlaganje in učeno dokazovanje; temveč vse podavanje mora biti prepleteno z vprašanji, da se vzbuja v učencih potrebna pazljivost; tu in tam naj se vpletó primerne povestice, uganke in izreki, ki razvedré

otroški duh. Ako je podavanje zanimivo, otroci radi in pazljivo poslušajo, z veseljem odgovarjajo na stavljena vprašanja in se tudi sami trudijo preiti od znanega do neznanega, od lažjega do težjega, od bližnjega do daljnega.

Da učitelj doseže povoljnih uspehov, je pred vsem tudi potreba, da se pri svojem podavanju vedno ravna po načelu: „Poučuj nazorno!“ Pouk, ki ni nazoren, je le polovičarski in največkrat brezuspešen.

Toda ne le od učitelja, temveč tudi od učenca se zahteva vstrajno sodelovanje. Gotovo je, da odpade glavni del na učitelja, kajti: dober učitelj — dobri učenci, slab učitelj — slabi učenci.

Ako je učitelj dobro podaval, ni skoraj mogoče drugače, kakor da so učenci tudi dobro razumeli. Učenci morajo vse, kar se jim je učiti, dobro razumeti; nič jim ne sme biti nejasno, nič dvomljivo. Česar učenci niso razumeli, tega si tudi ne bodo mogli prilastiti, nejasne slike jim bodo hitro izginile iz spomina.

Dokaz, da učenci podano stvarino res razumevajo, so dobri odgovori. A tudi tu se je treba izogibati enoličnosti. Vprašanja naj bodo, kar najbolj mogoče, različna in zanimiva ter vedno otrokom primerna.

Učenci si pa morajo to, kar se jim je podalo, tudi dobro zapomniti. Kaj pomaga, ako se učitelj še tako vestno pripravlja, ako še tako zanimivo podava in se trudi na vse mogoče načine, da otroci vse, kar jih uči, tudi razumejo, ako pa učenci tega ne ohranijo v spominu, kar jim je ohraniti. Ves učiteljev trud je brezuspešen. Da pa učenci vse to obdržé v spominu, pripomore največ pridno ponavljanje. „Repetito est mater studiorum.“

S ponavljanjem je združena tudi kontrola. Učitelj mora vedno nadzorovati in pregledovati, ali so si učenci res to prisvojili, kar jim je podal, ali ne. Mnogokrat učitelji v tem oziru hudo grešé, ker ravno tu premalo storé. Ta učiteljeva napaka zeló slabo upliva na pridnost učencev. Učenci kaj hitro spoznajo, da se učitelj ne prepriča vedno, ali so se dane naloge naučili ali ne, in to je za lenuhe posebno ugoden izgovor, češ: „saj ne vprašajo“. Isto velja tudi o pismenih izdelkih; tudi te mora učitelj vedno pregledovati ter se prepričati, so li vsi izdelali nalogo in ali so jo tako izdelali, kakor bi jo bili lahko ali ne. Le vstrajna kontrola je porok, da se učenci res učé, da res izdelujejo svoje naloge; kjer pa te ni, tam se pa tudi učenci ne učé in nalog ne izdelujejo.

Najboljše uspehe dosežemo tedaj, ako učence vadimo to, kar so si pri pouku prisvojili, uporabljati v praktičnem življenju. Praktičen učitelj navaja v vsem svoje učence to, česar se v šoli učé, tudi v življenju uporabljavati. Le nič nepotrebne v šolo, nič tacega, česar otroci ne bodo nikdar potrebovali. Seveda se mora učitelj vedno ravnati po krajevnih razmerah. Za kmetske otroke ni primerno, kar je primerno otrokom obrtnikov, ki bodo tudi sami prihodnji obrtniki, kakor tudi meščanskim otrokom ni primerno vse to, kar je potrebno kmetskim.

Ako pazimo na vse te pogoje, zagotovljeni so nam najlepši uspehi in z veseljem bomo pohajali tiste svete prostore, kjer se ulivajo v nevedni otroški duh, v sprejemljiva otroška srca, zlati nauki, dragoceni zakladi, s katerimi časno in večno osrečimo svoje male ljubljence. *J. Miroljub.*

Slomškova zveza.

Gle dni se razpošiljajo oglašenim članom vsprejemnice. Ker je mogoče, da kdo, ki se je tudi oglasil, ne dobi vsprejemnice, ga prosimo, naj to neuljudnost oprostí in v slučaju, da se je njegovo ime izpustilo, reklamuje. V naglici se je lahko kdo prezrl ali pozabil.

Vas, ki ste že člani naše zveze, prosimo, da odslej agitujete za društvo med tovarišicami in tovariši, razširjate društvene ideje med nasprotnike in budite zaspance in mlačneže.

One gospodične tovarišice in tovariše, gg. profesorje in katehete, ki se strinjajo z načeli društva, prosimo, da prijavijo svoj pristop.

Vse druge pa, ki ne morejo postati redni člani, pa se z nami strinjajo in bi radi naše gibanje podpirali, vabimo, naj pristopijo kot podporni člani.

Prezirajte kričanje nasprotnikov in papirnatih puščic se ne bojte! Može se brez strahu in sramu uvrsté pod svojo zastavo!

Redni člani plačujejo letnine 2 K (naročniki Slov. Učitelja 1 K).

Ustanovniki najmanj 50 K ustanovnine.

Podporniki pa plačajo najmanj 1 K letnine.

Blagajnik društva je g. dr. Josip Gruden v Ljubljani, kateremu naj se pošiljajo prijave in članarina.

V Dobrépoljah, dne 7. svečana 1091.

Za odbor: *Fran Jaklič,*
t. č. predsednik.

Slovstvo.

Mladinska knjižnica. I zvezek Cena kartoniranemu iztisu 80 v., po pošti 90 v.

Že večkrat se je poskušalo na ta ali oni način, kako bi nadomestili veliko vrzel v našem slovstvu ter priskrbeli mladini primerneга berila, katero naj bi ji bilo v zabavo, objednem pa blažilno vplivalo na srce in razum. Razven obeh mladinskih listov („Vrtca“ in „Angeljčka“), priljubljenih „Pomladnih glasov“ in deloma Kosijeve zbirke je doslej vspela in se razširila malokatera knjižica, še manj knjižnica. Nov poskus je napravila „Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev“ ter pričela izdajati „Mladinsko knjižnico“. Ako bi „Zaveza“ pri tem podjetju vstrajala in pa skrbela, da bi bila res knjižnica mladinska, potem bi bilo to delo še najpametnejše, kar je sploh doslej ta „Zaveza“ napravila. G. Jager je priskrbel knjižici moderno zunanost, ki utegne morebiti po svoji izvirnosti ugajati, če prav oni dve sovi nekam hudo gledati. — Prvi zvezek obsega dve kratki povestici; napisal

je obe Josip Brinar. Prva povest — „Medvedji lov“ — pove že s svojim naslovom vso svojo preprosto vsebino. Medved se priplazi v vas, ukrade Petobrusovo telico in zbeži z njo v gozd. Oborožena s puškami odhitita za njim Petobrus in stari lovec Gregorač. Protí večeru zgubita medvedovo sled, ter odideta prenočišča iskat h Kozmi Borovskemu, profesorju v pokoju, ki živi na svojem posestvu ob gozdnem obronku. Profesor ju gostoljubno vsprejme in jima postreže z večerjo, pri kateri si pripovedujejo drug drugemu zanimivosti iz svojega življenja. Sedeli so do polnoči pri mizi, tedaj se začuje od ulnjaka sem glasen lomast — medved je prišel k čebelam v vás. Vsi trije odhité na plano, profesor ustrelí kosmatinca in boječí Petobrus priloži pojemajočemu še zadnji udarec s starim handžarom: pa je povesti konec. — Opisovanje in pripovedovanje je večinoma zanimivo, šaljiva oblika se je večkrat prav posrečila. Le tu pa tam ni g. pisatelj v pri-

povedanju dosleden. Ko začne n. pr. profesor pripovedovati preprostima možema zgodovino svoje opice (str. 16), pozabi popolnoma, da ga poslušata dva kmečka moža, ki ne moreta slediti dolgim periodam, še manj pa zavitemu in izbranemu opisovanju. — Borovski je bil profesor naravoslovja, pa vendar ni mogel določiti pri jasnem mesečnem svitu, kakšna zver naj bi bila ustreljena pošast; spoznati ni mogel medveda, ker se je povaljal po apnu; tako izkušenemu naravoslovcu bi se vendar ne smela pripisovati tolika kratkovidnost — Splošno je povestica precej zanimiva in otroci jo bodo radi brali. — Čukova ženitev je še skoro živahnjša nego je bil lov na medveda. Motiv je vzel pisatelj iz narodne pravljice, ki pripoveduje o brezsrčnem graščaku in njegovi soprogi. Prišla je pred grad slabotna žena z detetom ter prosila grajskega sinčka, ki je ravno metal česnje kosom v grmovje, naj poda lačnemu njenemu otroku par česenj. A dečko se ne zmeni zanjo. Žena poprosi grajščakinjo in viteza, naj ji podaré kaj, da ji otrok ne umrje lakote, a vitez se zakrohoče in reče svoji gospej, naj ji speče nekaj miši in črvov, tej kljukasti starki, ki ima obličje kakor sova, a njen otrok kakor pravi čuk. A bedna žena se vzravna, povzdigne roko in prekolne brezsrčneže. Graščak se spremeni hipoma v čuka, gospa v sovo, in dečko v kosa. Pisatelj je vse tri rešil iz zakletve na precej čuden način. Pri gostiji, h kateri sta sova in čuk povabila vse živali, sta se zamerila vsem zverem, od leva do miši, in potem — tako jim je bilo prerokovano — so se spremenili hipoma vsi trije v prejšnjo srečno grajsko gospodo. Če bi hoteli iskati stvarne napake v pripovedki, bi bila ta, da sta predstavljala čuk in sova pri živalski gostiji imenovano vrsto, in ker sta se zopet spremenila — bi torej čukov in sov ne bilo več med živalimi. A to se lahko prezre. Gledé na specifično vrednost povesti ni veliko boljša od podobnih „narodnih pravljic“, ki govoré o zakletih kraljčinah in princih, pač pa je pisana izredno živahno in zanimivo. — Jezik je v obeh pripovedkah lep, gladek in pravilen; omeniti bi bilo nekaj malo slovničnih pogrškov, da se piše n. pr. obrastel (ne obraščen), črtiti ne črteti) itd.

Po našem mnenju ni naloga „mladinski knjižnici“ izključno ta, da bi samo zabavala deco ter jo kratkočasila. V prvi vrsti naj bi mladinski spisi blažili otrokom srce, jim ve-

drili razum ter budili v njih čut čednosti. Prvi zvezek pa ne kaže kaj podobnega. Otroci ga bodo prebiral radi, hlastno pogoltnili onih par dovtipov, in vpliv obeh spisov je s tem pri kraju. Naj bi donesli prihodnji zvezki kaj primernejšega in mladini koristnejšega!

D. C.

„Na rakovo nogo.“ Povest. Spisal Ivo Trošt Ljubljana 1900. L. Schventner. — Lepo opremljena knjižica, lepa povest! To je že II. knjiga „Mladinske knjižnice“, ki jo izdaja in jo misli še nadalje izdajati „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. Lepa misel to, da naj se podaja mladini duševne hrane v lepi obliki (mislimo na zunanjo opremo); in upamo tudi, da bo „zaveza“ tako vestna, da bo skrbela obliki primerno tudi za lepo in zdravo vsebino!

Kar se tiče Troštove povesti, moramo priznati, da je povest zdrava in da jo preveva lepa misel — misel, da le delo in sicer resno delo vodi človeka do prave sreče.

Junak povesti je Dinko Žalič. Z njim se seznanimo že kot enajstletnim dečkom. G. pisatelj ga vodi potem kot hlapčeta pri Kalinovi rodbini in kot ključavničarskega pomočnika pri mojstru Kremenu ter ga pripelje slednjič do sreče, ko postane poslovodja tvrdke „Kremen in drug“ v Ljubljani. — Dinko že v prvi mladosti hrepeni po slavi. Prepričan je, da mora postati slaven mož in sicer po kaki imenitni iznajdbi. . . . Po kakšni? Izumiti mora — „perpetuum mobile“. S to mislijo in s tem delom se ukvarja tako dolgo, da ga navede mojster Kremen na druge, pametnejše misli, češ: naj si v resnem delu išče sreče in ne gubi časa s praznim sanjarjenjem. To Dinko naposled tudi stori.

Zdi se, da se je g. pisatelj v svoji povesti zapletel v nekoliko neverjetnostij. Najprej kar se tiče Dinkovega značaja. Priznamo: marsikaj je mogoče pri otroku. Marsikaka želja, misel, če hočete: ideja se poraja že v prvih otroških letih in otrok ji sledi in se ukvarja z njo z vstrajnostjo, ki bi mu je ne pripisovali. A vendar — da bi enajstletni dečko tako hitro razumel, kaj je „perpetuum mobile“ in da bi tako vztrajno tiščal v to, da mora izumiti on, česar niso mogli največji učenjaki in da potem to idejo, ki jo je nosil seboj toliko let, zavrže kar v hipu, ko mu mojster Kremen pove nekaj pomislekov, ki pa navzlic temu, da jih govori z nekim patosom, niso tako tehtni, da bi mogli sami po

sebi prepričati kakega Dinka —; vse to je nekam neverjetno, ali vsaj premalo utemeljeno. Potem, da bi gospa županja v Bukovici, ki je sicer osorna in prevzetna, vodila 11letnega dečka po pohištvu seboj in mu razkazovala kakor kakemu odraščanemu, svoje pohištvo živino in shrambe, zato da bi jo deček potem hvalil okrog? Potem —. Mojster Kremen je od 63. str. dalje v svoji govorici in ponašanju nekako ves drugi, ko doslej, — modrejši in učenejši! In kako more sanjariti Dinko, da bi prišedši domov kot kapitan objel mater in poljubil očetu roko (str. 18.), ko očeta že davno imel ni.

To bi bile nekatere malenkosti. Na nekaterih drugih mestih pa se je pokazal gospod Trošt tudi mojstra, zlasti v slikanju prizorov (Dinkovo slovo od Kalinovih; kratko, a lepo).

Sploh gospod Trošt nekako preveč pripoveduje in sicer le pripoveduje, slikajoč dejanja suho in hitro drugo poleg drugega. Na par straneh nam pové dogodkov, ki bi drug umetnik na njih podlagi sestavil če treba

celo novelo. Morda je to ena glavnih hib Trošta-pisatelja. . . Ob golem pripovedovanju se bravčev duh utruji, se dolgočasi, nekako otopi in omrzne; zlasti še, če je pripovedovanje brez posebnega ognja in brez kakih posebnih umetniških sredstev. Poleg tega se pridruži Troštu še ta slaba stran — in to opažamo tudi pri drugih njegovih spisih —, da nekako siloma tira bravčevo domišljijo iz prizora v prizor; komaj nam je naslikal par črtic enega prizora, komaj smo prišli v tir — kar preskoči v drugem odstavku na popolnoma novo snov, ne da bi bil prvo izčrpal in ne da bi druga logično sledila in prve, in ne da bi bil načrtal vsaj eno vrstico prehoda. Tega naj bi se gospod pisatelj odvadil; ali če že hoče imeti to posebnost, naj bi se je posluževal na pravem mestu in na pravi način. . .

Sicer je pa povest „Na rakovo nogo“ radi mične vsebine in lepe ideje vsega priporočila vredna, in ni dvomiti, da se naša mladina ob njej ne bo le zabavala, ampak tudi blažila.

P. P.

Šolske vesti.

Članom deželnega šolskega sveta so imenovani: profesorja dr. Josip Lesar, Anton Kržič ter ravnatelj dr. R. Junovčič in nadučitelj Ivan Pezdnič.

Zaloga šolskih knjig. Mesto vpo-kojenega dvornega svetnika Šukljeja je prevzel vodstvo osrednjega ravnateljstva vladni svetnik vitez Le Monnier.

Učiteljske izpremembe. Gosp. Jernej Troha, dosedaj zač. vodja pri Sv. Petru nad Laškem, je postal nadučitelj ravnatam Na meščanski dekliški šoli v Mariboru je nameščen za drugo skupino J. Dorfmeister iz Češke, za prvo skupino pa gospica Ida Daut. Pri sv. Petru pri Radgoni je nameščena gospica Josipina Kren, v Kapelah pri Brežicah pa gospica Ivana Piller.

Imenovanja v okrajne šolske svete. Našemu zadnjemu poročilu moramo še

dostaviti, da sta za krški okraj imenovana od dež. odbora: Dr. Mencinger iz Krškega in J. Globočnik iz Dobrave.

Razpisane učiteljske službe. Na Kranjskem. Na enorazrednici na Robu je razpisana služba učitelja - voditelja s postavnimi dohodki, v definitivno event. začasno nameščenje. Prošnje do 28. februarja t. l. na c. kr. okr. šolski svet v Kočevju. Na trirazredni ljudski šoli v Višnji gori je izpraznjeno drugo učno mesto. Prošnje vsprejema do 3. marca okr. šolski svet v Litiji. — Na Štajerskem. Na šestrazrednici pri Sv. Vidu blizu Ptuja je definitivno ali pa tudi začasno namestiti dve učiteljski službi z dohodki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem. Prošnje do 17. februarja na krajni šolski svet.

Drobtine.

LIB
Zastopniki deželnega odbora v okrajne šolske svete so imenovani. Liberalci se veselé, mi se ne jokamo. Ob teh imenovanjih ni bil napredek šole prav nič merodajen, ampak strankarski oziri. Pomagajmo drug drugemu, mislita si Tavčar in Jelenc, pa sta napravila barantijo. Ene volitve so minile, in druge so pred durmi, zato je bilo treba učiteljstvo pravočasno vpreči, zakaj liberalci dobro vedó, da brez sodelovanja učiteljev po deželi niti nastopiti ne morejo.

Liberalni tovariši bodo imeli v okrajnih šolskih svetih svoje zagovornike, kar jim privoščimo; mi ne bomo imeli zagovornikov, pa zato ne trepečemo. Zagovarjali se bomo sami. Svoje stanovske dolžnosti bomo spolnovali vestno, živeli pošteno in vzgledno in to bodo naši zagovorniki. Tovarishi, le pogum! Take razmere ne bodo dolgo trpele. Kolo časa se vrti neprestano; sicer smo sedaj mi spodaj, pa nas ni strlo in kolo se vrti. Tovarishi bodite možje: slovenski učitelji in katoliški učitelji! Gospodične učiteljice naj bi nam bile vzgled!

Kaj smo mi? „Učit. Tovarishi“ št. 4. leta 1901: „Tovarishi-efijalti, grobokopi našem ugledu in gmotnemu stanju, zaslepljenci, prodane duše, od kojih se moramo s studom obrniti!“ Vse to v dveh vrsticah, in za temi dušami zdihujejo v prejšnji vrsti: „Zakrjavelo nam je pa srce, ko smo videli...“ O jej!... Hvala lepa! Kadar imate čas, stopite pred ogledalo in se v njem oglejte ve, angelske duše! In takrat naj vam krvavi čisto srce.

Idrijska podružnica „Slomškove zveze.“ „Tovarishi“ si ne more kaj, da ne bi vsakega pojava krščanskega mišljenja med učiteljstvom obevskal in obgodrjal.

Zato je morala tudi idrijska podružnica „Slomškove zveze“ s svojimi udi na „pranger“. Iz vsega dopisa se kaže pri-tajena jeza nad srečno vstanovitvijo te podružnice, ki liberalce silno bôde v oči. Na bedaste osebne napade tu ne bomo odgovarjali. Ako pravi dopisnik, da se je 10. prosinca vstanovila „prva podružnica katehetov in duhovnikov“ si sam bije v obraz, ker nekaj vrst nižje napada svetne učitelje in učiteljice, ki so pri tej zvezi. Trditev, da je katehet Oswald povabil za ta dan v gostilno k Didiču vse duhovnike tega sodnega okraja k posvetovanju, je premišljena laž, ker dopisnik dobro vé, da sta bila podpisana no vabilu dva učitelja in jeden katehet. Psovanje „Tovarishi“ ne bode ostrašilo zavednih krščanskih učiteljev, ki bodo vedno vzajemno z duhovščino delovali v prid slovenskega ljudstva.

Klerikalizem in „šnops“. „Učiteljski Tovarishi“ je iznašel v svoji bistrournosti, da je med klerikalizmom in „šnopsom“ tesna zveza. Kjer se več žganja popije, tam je več klerikalcev. Kako nespametni so toraj klerikalni deželni poslanci, ki so hoteli žganje obdačiti, in kako nespametni so tisti duhovniki, ki so pričeli živahno delovanje zoper alkoholizem! Nam pri „Tovarishovem“ štatističnem dokazovanju samo to ne gre v glavo, zakaj so gorenjski liberalci na shodu v Lescah med govorom župnika Ažmana, ki je hotel, da bi se žganje višje obdačilo, vpili: „Živijo špirit!“ in zakaj so v vsaki fari notorični pijanci vsi liberalnega mišljenja.

Spomenica o dvadesetpetgodišnjici (1875—1900) hrvatskoga učiteljskega društva grada Karlovca i okolice. Društvenim članovima posvetio upravni odbor. — Knjižica z navedenim naslovom, katero nam je odbor vposlal, podaje pregledno

sliko društvenega delovanja v pretečenih petindvajsetih letih. Prvo poglavje govori o postanku društva, drugo o glavnih letnih skupščinah. Iz imenika razprav, ki so bile na teh shodih prečitane, spoznamo, da je društvo živahno literarno delovalo. Društveni imenik izkazuje pokrovitelja gospoda Izidora Holjaca kr. županijskega tajnika v Ogulinu, tri utemeljitelje, osem častnih in 31 rednih članov. Bratskemu hrvatskemu društvu želimo še mnogo let uspešnega delovanja.

Moderni učni in vzgojni poskusi. Moderna pedagogika prav posebno zahteva, da se učencu delo kolikor možno olajša. Učenec naj se vsemu priuči v šoli, da ga breme ne spremlja na dom in mu ne krati prostega časa. Pa tudi v šoli naj se seznanja s stvarino le bolj — igraje.

Najbolj dosledno postopajo v tem vprašanju Američani, ki itak tako radi iščejo povsod novih potov. Zanimive so v tem oziru tako zvane „vacations schools.“ Otvorili so jih zadnji čas v 20 mestih v Severni Ameriki. Učenci ne rabijo nikakih knjig, urijo se samo v telesnih vajah in ročnosti. Učitelji prirejajo pridno izlete v javne nasade in muzeje. Tuintam gredó otroci tudi na deželo, da proučujejo naravo. O uspehih teh šol še nimamo podatkov, pač pa poroča Američan profesor O l e r i c h o nekem drugem, uspešnem poskusu, ki se naslanja na isti princip.

Izbrali so deklico, staro 11 mesecev. Zdravja ni bila prav trdnega in otrok se sploh ni odlikoval v nikakem oziru od drugih otrok. Bleda, bolehná deklica je spočetka samo spala, jedla in se igrala. Ko je bila stara 13 mesecev, so ji dali v roko prvo knjigo — abecednik. Učila se je le igraje. S 17 mesci je že znala čitati kratke stavke, z 2 letoma in 11 meseci pa vsak stavek v angleščini. Ko

je bila stara 3 leta in 2 meseca, je čitala angleško, nemško in francozko. Kmalu se je naučila razločevati barve, 25 različnih zastav raznih držav in zemljepisje Zjedinjenih držav, vse to, predno je bila stara 1 leto in 9 mesecev. Z enim letom in 10 meseci je poznala več kot 100 slavnih mož s pomočjo portretov. Stara eno leto in 25 dni je dostala prvo svojo skušnjo pred izbrano komisijo. Dognali so, da je znala več ko 2500 imen za različne predmete, katere ali katerih slike so ji pokazali. Čudoviti otrok se je na to učil pisanja, pravopisja in botaniké. — Rezultat meseca majnika leta 1900 — deklica je bil rojena v februarju 1897 — je bil naslednji: Deklica vrlo napreduje v jezikih. Z lahkoto prelaga francozka in nemška berila v angleščino. Prav dobro pozna celo kopo vednostnih terminov v astronomiji, geologiji, zgodovini in slovnici. Njena paznost, njen spomin in njena razsodnost vzbujá prav tako občudovanje kot njeni vspehi.

Profesor O l e r i c h izvaja záse važne posledice, on dokazuje, da je otrok zmožen, da se tudi v zgodnji starosti nauči dobro brati in čedno pisati, a odgajati se mora primerno. Prostost in dobrohotnost po njegovem mnenju prinaša lepše vspehe nego strogost. V otroku je treba zbuditi le zanimanje, in vsemu se lahko priuči igraje.

Ta poskus je seveda poskus, ponavljam, ameriški poskus in bo tudi skoro gotovo v tej ekscentrični deželi ostal le — poskus, ki ne bo prešel v pravilo. Značilno je pa prvič to, da se tu nič ne govori o Bogu — Boga nadomeščajo slavni možje — in to je v pravem pomenu besede moderno. Značilno je pa tudi to, da se misel, v otroku vzbujati zanimanje in ga učiti igraje, proslavlja kot moderna pridobitev. Kar je resnice v tem, so že od nekdaj priznavali in tudi uporabljali

krščanski šolniki. Tako daleč, kot Olerich res niso šli, ker so hoteli odgajati deco za življenje, nikakor pa se spuščati v — poskuse.

Olericha v marsičem prekaša neki J. D. Quackenbos, ki priporoča kot najboljše vzgojno sredstvo — hipnotičsko sugestijo! Kar vporablja že tu in tam zdravniki pri raznih dušnih, pa tudi telesnih boleznih, uporabljaj tudi odgojitelj. Hipnotičska sugestija obrazi neokretnega duha, umiri neumerjene značaje in izvablja nadarjenim ljudem vso silo talenta. Quackenbos navaja tudi celo vrsto najsijajnejših uspehov, katere je že dosegla ta nova metoda.

Če je to istina, smo tako srečni, da je naš čas našel v istini tako dolgo zaželjeni norimberški lijec. A splošnega zupanja pa vkljub vsem slavospjevom doslej še ni našel Quackenbos niti pri rojakih. Uplivni angleški kritik, ki prinaša kot kuriozum ta nasvet sklepa zato svoje poročilo: V istini, če gospod Quackenbos more v vsakem slučaju doseči tak uspeh, kakršen navaja, mora v kratkem dobiti dela in opravila — čez glavo.

Pomanjkanje učiteljev. Na Češkem je čez 400 učnih mest, ki niso zastavljene. — Tudi na Japonskem primanjkuje učiteljev in sicer bi jih potrebovala vlada 20 000, da zastavi ž njimi vsa mesta. To pomanjkanje je posledica premajhnih plač. Mnogo učiteljev se raje poprime trgovine ali obrti, kakor poučevanja.

Hipnotična sugestija pri zdravljenju bolezni. Pri shodu društva za filozofsko pedagogiko je imel bivši učitelj Richard Engel predavanje o tem predmetu in na štirih zgledih dokazal, da je mogoče s pomočjo hipnoze ozdraviti nekatere otroške bolezni n. pr. bledico, nemost i. dr.

Boj proti katoliški veri in katoliški vzgoji si je zapisal na svoj prapor

nemški šolski list „Freie deutsche Schule“. Koliko ostudnih napadov na katoliško vero in cerkev je že ta list nagromadil v svojih predalih, popisuje nam izboren članek iz peresa uzornega prvoboritelja za katoliško idejo, Frančiška Stauracz-a, ki je priobčen v 3. let. šte. krasnega nem. ped. časnika „Christliche Schul- u. Eltern-Zeitung“ pod naslovom „Völkische Erziehung“. Ker bi tudi čitatelje „Slovenskega učitelja“ zanimal ta članek, ki se bo v prihodnjih številkah še nadaljeval, in ker je imenovani list res izborno urejevan, priporočamo ga svojim somišljenikom v obilno naročevanje. Izhaja dvakrat oa mesec ter stane celoletno le 4 K. Naroča se pod naslovom: Josef Moser, Bürgerschullehrer, Wien, V. Wehrgasse Nr. 11. a.

Šolstvo na Japonskem je v zadnjih letih zelo napredovalo. Statistični pregledi na pariški razstavi so kazali, da je na Japonskem 28.421 šol (1886. l. 26.135) s 4,247 341 učenci (1886. l. 3,033,116) in z 92.963 učnimi močmi (1886. leta 79.676). Državni proračun za šolstvo se je zvišal od 40 milijonov (1886. l.) na 80 milijonov mark.

Pouk v kuhanju. L. 1885. se je v Londonu napravil prvi poskus o pouku v kuhanju v dekliških šolah. Pripredili sta se v dveh razredih šolski kuhinji in leta 1876. zopet dve. Uspehi so bili tako povoljni, da se je l. 1878. izdelal nacrt, vsled katerega je bilo mogoče vsem deklicam od 10. leta dalje udeleževati se tega koristnega pouka. Dosezali so se leto za letom najljepši uspehi. Ker so poleg Londona tudi druga mesta upeljala ta predmet v dekliške šole in bi silo uspehi povsod povoljni, dovolila je država, da postane pouk v kuhanju obligaten za vse javne dekliške ljudske šole.

Naznanilo.

Vedno bolj se prepričujemo, da nam je potrebna v slovenščini knjiga, ki bi točno in jasno tolmačila, kaj je socijalizem, kako se je razvijal in kakšne smeri ima v naših dneh. Dr. KREK je od leta 1896. obdeloval ta vprašanja v „Dom in Svet-u“; ker je pa stvarina razkosana in je izprva izhajala na platnicah, ki so večinoma zavržene, ne more v ti obliki vstrezati svojemu namenu. Pisatelj je pripravljen urediti in izpopolniti svoj spis za samostojno izdajo, katero je prepustil „Slovenski krščansko-socijalni zvezi“ v Ljubljani.

Odbor krščansko-socijalne zveze naznanja torej, da prične prav kmalu izhajati

Socijalizem.

Spisal Dr. Krek.

Založila kršč. soc. zveza v Ljubljani

in sicer v snopičih po 15 kr. Vsak mesec izide vsaj po jeden snopič. Knjiga bo najmanj v jednom letu gotova. Ker pa mora imeti „Zveza“ zagotovljenih toliko kupecev, da se ji ne bo bati izgube, prosi svoje prijatelje in somišljenike, naj z nabiranjem naročnikov omogočijo to važno podjetje. Imena naročnikov naj pošljejo vsaj do konca meseca svečana Luk. Smolnikar-ju, stolnemu vikarju v Ljubljani.

Odbor slov. kršč. soc. zveze.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Zopet se približuje čas, ko se treba vpisati v družbo sv. Mohorja. Vabimo torej svoje rojake. drage Slovence in Slovenke, širom naše domovine, a tudi vse one naše brate, ki so morali zapustiti rodno svojo zemljo in sedaj živé na tujem, da se zberó vsi pod zastavo Mohorjeve družbe, da pristopijo in tako priskrbé za nje nadaljni procvit. Vsak Slovenec, vsaka Slovenka šteje si v sveto versko in národno dolžnost, da je ud te naše družbe! Pristopajte ji sedaj zopet v prav obilnem številu, da bodo v jeseni naše družbene knjige zopet romale v kar v največji množini po vsem Slovenskem, da je ne bo hiše in rodbine slovenske, kjer bi se ne prebirale Mohorjeve knjige, ki podajajo toliko primernege berila, koristnega pouka in kratkočasnege razvedrila.

Zato bodi naše geslo: družba svetega Mohorja ne sme nazadovati, marveč mora povsod napredovati, kjer je le mogoče. Mnogo je še krajev, kjer bi se moglo število naših udov-Mohorjanov še znatno povišati. Zato ostanejo naj družbi zvesti vsi njeni sedanji udje, a pristopi naj tudi čim več novih!

Književni dar, ki se udom pri-

pravlja in deloma v družbeni tiskarni že pridno tiska, je za letos ta-le:

1. „Zgodbe sv. pisma“. VIII. snopič. — Mnogo prerano nam je zamrl gosp. profesor bogoslovja dr. Frančišek Lampè, ki si je pri Mohorjanih postavil neminljiv spominik s svojimi „Zgodbami“. Krasnega dela ni mogel dovršiti. Nadaljuje to delo na isti način profesor bogoslovja v Ljubljani, preč. g. dr. Jan. Ev. Krek. Delo se ne bo pretrgalo. „Zgodbe“ bi pač ne smele manjkati v nobeni slovenski družini!

2. „Pamet in vera. Slovenskemu národu v potrditev svete vere.“ Tega, našim časom jako potrebnega dela, katero spisuje g. župnik J. M. Seigerschmied, izide letos I. zvezek. Gospod pisatelj v njem pojasnuje z umstvenimi dokazi in mnogimi izgledi temeljne resnice naše vere o Jezusu Kristusu, sveti cerkvi, o vstajenju mrtvih in božji previdnosti. Delo zasluži čim največ bralcev. — Naše častite poverjenike in družnike moramo opozoriti, da letos ne izide molitvena knjiga. Družbena knjiga „Pamet in vera“ ni molitvenik. ampak poučna apologetična (bogoslovska) knjiga v večji obliki na 10 tiskanih polah, v obliki kakor